

§ 1 Återrapportering från informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer den 6 oktober

*Återrapportering
från informellt
möte mellan EU:s
stats- och regerings-
chefer den 6 oktober*

Anf. 1 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Eftersom statsministern i dag deltar i en ceremoni som hedrar offren för den fruktansvärda terroristattacken i Bryssel i måndags kväll ersätter jag honom i dagens återrapportering.

Jag har i samtal med statsministern fått en god uppfattning om hur de aktuella mötena för denna återrapport förlöpte. Jag saknar dock av lätt insedda skäl kunskap om alla detaljer från diskussionerna.

Fru talman! Europeiska rådet träffades för ett informellt möte i spanska Granada för snart två veckor sedan. Mycket har hänt sedan dess, men jag är här för att återrapportera från det mötet.

Mötet präglades i stor utsträckning av frågan om EU:s utvidgning. Rysslands anfallskrig mot Ukraina är förstås en starkt bidragande orsak till att allt fler ser att en snabb utvidgning skulle ligga i EU:s intresse av såväl ekonomiska som säkerhetsmässiga skäl. Geopolitiken är tydligt tillbaka som en tungt vägande faktor för EU-samarbetets strategiska vägval. I den meningen påminns vi alla starkt om skälen till att EU över huvud taget skapades efter andra världskriget. Men om EU ska växa krävs en del grundläggande reformer. Just det var alla överens om även om det inte alls rädde enighet om exakt vilka reformer och hur.

Fru talman! Statsministern lade i diskussionerna viss möda på att belysa det enkla faktum att utvidgningen kräver att vi behåller fokus på de ekonomiska frågorna. En långsiktigt konkurrenskraftig europeisk ekonomi är och förblir grundförutsättningen för klimatomställning, för uthålligt stöd till Ukraina och för att EU ska vara en stark röst för demokrati och rättvisa globalt.

Samtidigt som nya länder närmar sig EU måste vi fortsätta bygga på den inre marknaden, driva en globalt öppen handelspolitik, nysta upp regelkrångel genom att till exempel lätta på företagens rapporteringskrav och investera i forskning och utveckling. Den här uppfattningen vann starkt gehör i diskussionen. Konkurrenskraft är nu en viktig dimension i EU-politiken. Det förpliktar. Ord är bra, men handling är bättre. Därför är det bra och uppskattat att det spanska ordförandeskapet understryker vikten av nya frihandelsavtal.

Statsministern markerade även den svenska grunduppfattningen att det inte finns någon automatik när det gäller utvidgning. Med det menas att

den hastighet med vilken ett land närmar sig ett EU-medlemskap helt och hållet bestäms av hur snabbt och noggrant landet genomför de reformer som är nödvändiga för ett EU-medlemskap – merit-based, som det heter på EU-språk.

Utöver rent ekonomiska krav finns det i kärnan av en sådan reform-agenda garantier för demokrati, rättsstaten, mediefrihet och korruptions-bekämpning. Vi ska med andra ord anlägga ett visst mått av stränghet när vi bedömer kandidatländernas framsteg. Men vi ska samtidigt vara rätt-visa. När länder har gjort vad som krävs ska vi vara beredda att fatta beslut. Merit-based är inte ett kodord för genvägar och overseende med dåliga resultat, men det är heller inte ett sätt att säga att ingen längre är välkom-men.

Kommissionen kommer inom kort att ge sin bedömning av kandidat-ländernas reformer. Denna kommer i sin tur att ligga till grund för det be-slut som Europeiska rådet ska fatta i december.

Fru talman! Ledarna diskuterade även EU:s så kallade absorptionska-pacitet eller förmåga att ta in nya medlemmar och vilka reformer som be-hövs för att säkerställa att EU fungerar och kan agera handlingskraftigt även med fler medlemsstater. Den här diskussionen har bara börjat. Kär-nan har identifierats – det handlar om beslutsfattande, om institutionerna och om pengarna. Men uppfattningarna spretar. Bedömningen är att detta är ett arbete som kommer att ta fart först under nästa kommission.

Statsministern och andra ledare från länder som inte vill att allt ska kosta mer om EU växer gjorde sina röster tydliga i diskussionen.

Fru talman! Som väntat blev det också en lång diskussion om migra-tion. Många länder upplever nu ett högt migrationstryck. Det påminner på sina håll förskräckande mycket om 2015, och det gäller både gränsländer och sekundära slutmål för migrationen. Framsteg har nyligen gjorts i för-handlingarna om migrationspakten. Det är en viktig del men inte en hel-hetslösning.

Att det fortfarande finns stora meningsskiljaktigheter mellan medlems-staterna var också anledningen till att det inte gick att nå enighet om mi-grationsdelen i den så kallade Granadadeklarationen. Den delen fick till slut brytas ut ur deklarationen och i stället bli ett uttalande av Europeiska rådets ordförande Charles Michel. Vad som var tydligt var dock att det finns ett i princip enhälligt stöd för en mycket striktare europeisk migra-tionspolitik. Det är, får man påminna sig, ett rätt dramatiskt skifte från för bara några år sedan. När Nederländerna, Österrike, Belgien, Italien, Dan-mark och Sverige men också Tyskland varnar för konsekvenserna om inte EU denna gång lyckas värna sin yttre gräns från irreguljär invandring be-tyder det någonting nytt.

Det var även tydligt att det höga migrationstrycket orsakar inrikespoli-tiska spänningar i många länder. Flera påpekade att om man inte löser mi-grationsfrågorna nu kommer de till slut att bli de enda frågorna på Euro-peiska rådets dagordning.

I diskussionen lyfte många också fram behovet av gemensamma sats-ningar på migrationsområdet i den pågående revideringen av EU:s lång-tidsbudget. Sådana satsningar behövs, menade man, för att skydda EU:s yttre gränser samt för att stärka samarbetet med ursprungs- och transitlän-der för att bland annat få ordning på återvändande och återtagande.

Sverige är naturligtvis för att fokusera på mer kraft för att skydda EU:s yttre gräns men ifrågasätter att det ska leda till en större budget. Omfördelning av existerande resurser borde här vara det naturliga.

Fru talman! Dagen före det informella toppmötet hölls det tredje mötet i den europeiska politiska gemenskapen EPC. Under mötet ledde statsministern en diskussion om digital omställning och artificiell intelligens tillsammans med Albanien premiärminister Edi Rama. Bland andra Frankrikes president Emmanuel Macron, Storbritanniens premiärminister Rishi Sunak och kommissionens ordförande Ursula von der Leyen deltog i diskussionerna. Det blev en intressant diskussion som belyste de enorma möjligheter som ryms i den teknologiska utvecklingen men också potentiella risker och säkerhetshot. Behovet av transatlantiska överenskommelser var det starkaste intrycket – viktigt i sig eftersom det är den amerikanska västkusten och den kinesiska östkusten som just nu dominerar AI-utvecklingen.

Fru talman! I går kväll hölls ett videomöte mellan ledarna i Europeiska rådet med anledning av den pågående och mycket oroande utvecklingen i Mellanöstern. Statssekreterare Christian Danielsson informerade EU-nämnden inför mötet.

Diskussionen bekräftade balansen i det uttalande som antogs av de 27 ledarna i Europeiska rådet i söndags. Det rådde enighet i fördömandet av Hamas avskyvärda terrorhandlingar liksom om att Israel har rätt att försvara sig i linje med internationell rätt. Samtidigt är Hamas inte liktydigt med den palestinska befolkningen. Man såg med stor oro på både det stora antalet civila offer, många av dem barn, och hur den humanitära situationen förvärras när vatten, el och förnödenheter stoppas. Det stora behovet av humanitärt bistånd underströks av många. I diskussionen påpekades också vikten av att EU håller samman och upprätthåller dialog med länder om Libanon och Egypten för att förhindra att konflikten sprids i regionen.

Även konfliktens påverkan på EU:s inre säkerhet och risken för nya migrationsströmmar togs upp av många, liksom att en strävan efter en fredlig tvästatslösning inte får överges. Även om det ser mörkt ut nu är en fredlig samexistens en förhoppning bland många israeler och palestinier.

Vid mötet fattades inga beslut, utan diskussionerna kommer att fortsätta, närmast vid utrikesministrarnas möte i början av nästa vecka. Med all säkerhet kommer frågan även att diskuteras vid Europeiska rådets möte den 26–27 oktober. Regeringen återkommer alltså till riksdagen i denna fråga vid fler tillfällen den närmaste tiden. Med detta avslutar jag återrapporteringen.

Anf. 2 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag tackar EU-ministern för återrapporten från de två informella EU-toppmötena som statsminister Ulf Kristersson deltagit vid. Jag börjar med det som EU-ministern avslutade med.

Det är verkligen viktigt att EU:s ledare samlas och tillsammans fördömer de fruktansvärda terroristhandlingar som Hamas har utfört mot civila judar i Israel. Det är viktigt att de kvinnor, män och barn som har kidnappats omedelbart frigges. Israel har en rätt att försvara sig. Samtidigt är det viktigt att omedelbart arbeta för att tillåta obegränsad tillgång till humanitärt bistånd för att tillgodose de mest grundläggande behoven hos folket i Gaza och en omedelbar humanitär vapenvila. Det är angeläget att EU tar

en aktiv och ledande roll för att det inte ska bli en regional upptrappning av konflikten och för att undvika en humanitär katastrof på Gaza. Palestinska barn ska inte straffas för Hamas terroristhandlingar, och folkrätten måste följas.

Vi är alla överens om att inget bistånd ska gå till terrororganisationen Hamas, men medan EU låter bistånd till sjukvård och skolor samt stöd till det civila samhället löpa på medan man utvärderar utvecklingsbiståndet har Sverige helt stoppat den typen av bistånd. EU tredubblar det humanitära biståndet medan Sverige inte kan ge klart besked. Är det inte rimligt att Sverige åtminstone följer samma linje som EU när det gäller den frågan?

Anf. 3 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Vi är helt överens om fördömandet av Hamas agerande, och utvecklingen vi ser i Mellanöstern är djupt oroväckande.

Det som regeringen har gjort vad gäller biståndet är att vi kommer att pausa biståndet till Palestina, och vi har också gett Sida i uppdrag att se över biståndet till Palestina för att säkerställa att inga svenska medel går till aktörer som inte förbehållslöst fördömer Hamas, som utövar våld, hotar eller uppmuntrar våld mot staten Israel och dess befolkning. Detta betyder också att det humanitära biståndet som styrs av humanitära principer inte kommer att påverkas.

Sedan håller jag helt med Matilda Ernkrans om att det är viktigt att EU gemensamt gör ansträngningar tillsammans med andra internationella aktörer, exempelvis FN, att undvika ytterligare ökning av konflikten och undvika en kraftig våldsspiral.

Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! EU-ministern svarar inte på min fråga när det gäller biståndet. Är det inte rimligt att Sverige följer samma linje som EU?

EU-ministern lämnade också en rapport från toppmötet i Granada. Det var en vällovlig och mycket intressant rapport, och det var absolut viktiga frågor som EU-toppmötet hanterade. Men jag saknade något väsentligt, nämligen att vi i Sverige de senaste två veckorna först sett hur gängvåldet har skördat nya oskyldiga offer och att två svenskar i måndags miste livet i en terrorattack riktad mot svenska fotbollssupportrar. Det här ska inte hända. Terrorn får inte segra, och inte heller våldet.

Samtidigt vet vi att aktörerna bakom gängkriminaliteten är gränslösa, och likaså är terrorismen gränslös. Många finns utanför Sverige. EU måste prioritera sitt arbete mot kriminella nätverks verksamhet, och Sverige borde ta varje tillfälle att lyfta upp frågan. Det spanska ordförandeskapet har prioriterat denna fråga, till skillnad mot vad det svenska ordförandeskapet gjorde. Lyfte statsministern upp frågan om gängkriminalitet på Granada-toppmötet? På vilket sätt diskuterades hur vi gemensamt kan stoppa den gränsöverskridande brottsligheten?

Anf. 5 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Det här är en prioriterad fråga för regeringen, inrikespolitiskt och inom ramen för EU-samarbetet. Under det svenska ordförandeskapet var det en prioriterad fråga. Som Matilda Ernkrans väl känner till

hade vi frågan högt på dagordningen, och vi lyckades nå många överenskommelser.

Det här är en fråga som vi måste hantera gemensamt. Statsministern lyfte vid det här mötet upp frågan, vilket han också sa vid det öppna samrådet inför toppmötet. Han lyfte fram frågan när ledarna diskuterade den nästkommande strategiska agendan. En av de frågor vi prioriterar där är arbetet mot den organiserade brottsligheten. Jag är stolt över att vi lyckades med detta under det svenska ordförandeskapet.

Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! I förra veckan tvingades Sverige bevittna några av de mest motbjudande scener som jag någonsin har sett. Efter ett fullkomligt besinningslöst terrorangrepp riktat mot civila israeler har tusentals svenskar, i ordets absolut lösaste bemärkelse, firat angreppet med bland annat fyrverkeriuppskjutning och ett hundratal bilar i kortege genom Malmö. Var annars? Tyvärr är detta inte heller unikt för Sveriges så kallade framtidsstad, utan liknande terrorfester har synts över hela Västeuropa.

Detta är i allra högsta grad kopplat till de frågor som diskuterades under toppmötet. Hamasanhängarna har nämligen kommit hit som så kallade asylsökande och valt att tacka Sverige genom att vända sig emot precis allt som Sverige står för. Det handlar troligtvis också om personer som har bott här i hela sina liv, kanske till och med i flera generationer, som har blivit föremål för världens mest generösa integrationspolitik, men som mentalt lever kvar i samma dysfunktionella våldsbejakande islamism som många av dem påstår sig ha flytt från. Allt talar dessutom för att det inte handlar om en liten minoritet av det så kallade muslimska civilsamhället utan snarare dess kärna.

Den slutsats som jag drar av detta är att migrationspakten kan bli ett förödande misstag för unionen eftersom den bygger på tanken att integration av dessa grupper är möjlig. Men, fru talman, integration av dessa människor kommer aldrig att ske – inte på grund av oss utan på grund av dem.

Jag vill därför fråga statsrådet Roswall om, och i så fall hur, händelserna som vi har bevittnat har påverkat hennes inställning till migrationspakten.

Anf. 7 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Jag tackar Ludvig Aspling för frågan.

Låt mig först börja med att jag håller med om att hyllningarna är en skamfläck för Sverige. Det är djupt ovärdigt att åka runt och hylla terrordåd med hundratals, kanske tusentals, civila dödsoffer.

Som jag sa i återrapporten var detta möte ett möte med stort fokus på migrationen, givet den inrikespolitiska situationen och de strömmar vi ser i många av medlemsstaterna. Det är tydligt att det finns ett brett stöd bland medlemsstaterna, och även i Sverige, om att det behövs en migrationspolitik som innebär en kraftigt minskad migration. Migrationspakten kommer inte att ge svar på alla problem eller utmaningar, men den kommer att vara en viktig del i lösningen. Från det mötet tycker jag att det var tydligt att den ambitionen finns hos medlemsstaternas ledare och hos migrationsministrarna.

Prot. 2023/24:18
18 oktober

*Återrapportering
från informellt
möte mellan EU:s
stats- och regerings-
chefer den 6 oktober*

Anf. 8 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag är naturligtvis enig i att det här är en skamfläck, och det är ovärdigt. Det tror jag att alla vettiga människor i den här kammaren håller med om.

Men om det är en skamfläck och ovärdigt, varför ska vi fortsätta att importera ett problem som vi aldrig kommer att kunna lösa? Det här är människor som ser vår välvilja och vår humanism som en svaghet, som inte är beredda att kompromissa en millimeter med sin egen så kallade kultur för att kunna leva på ett normalt sätt här i västvärlden och som cyniskt utnyttjar asylsystemet för helt andra syften än dem som det är till för.

Om detta är en skamfläck och ovärdigt är frågan varför vi ska behålla denna dörr öppen. Jag ser det som uppenbart att det vi behöver är ett totalstopp för migration från dessa områden. Så min fråga kvarstår: Har statsrådets inställning till pakten förändrats på något sätt efter de scener som vi bevittnade i förra veckan?

Anf. 9 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Min uppfattning kvarstår: För att vi ska få ordning och reda behövs en migrationspakt. Vi behöver få ordning på EU:s yttre gränser, och vi behöver få en bättre ordning när det gäller asyl- och viserings-systemet och se till att det inte missbrukas. Min bild är att det när ledarna och migrationsministrarna träffas finns en bred samsyn kring att vi behöver ha denna del på plats, och jag tror att det är väldigt viktigt. Det handlar om både den externa och den interna dimensionen och om vår yttre gräns.

Anf. 10 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Tack, statsrådet, för återrapporten!

Vänsterpartiet står visserligen inte bakom den nya migrationspakten då man tar det sämsta med dagens flyktingpolitik och gör det till EU-lag. Vi menar i stället att det behövs fler lagliga vägar.

Jag misstänker dock att de länder som inte ställer sig bakom det som sades om migration var länder som vill strama upp flyktingpolitiken ytterligare eller som inte vill ta emot flyktingar i sitt land. Kan statsrådet utveckla detta lite grann? Var låg de största skillnaderna när det gäller migrationspolitiken, förutom i budgetfrågorna?

Jag vill också upprepa Matilda Ernkrans fråga, för medan EU ökar biståndet till Gaza minskar Sverige sitt bistånd. Om utvecklingsbiståndet nu stoppas, varför har inte regeringen omvandlat det till humanitärt bistånd för att åtminstone behålla samma summa eller, vilket skulle behövas, utöka biståndet?

Min tredje fråga gäller utvidgningen. I måndags var jag i Turkiet och var åhörare vid Kobanerättegången, en rättegång som syftar till att förbjuda ett politiskt parti och döma dess företrädare, över 100 stycken, till livstidsstraff. Detta är verkligen inte i enlighet med rättsstatens principer. När rådet talade om utvidgning, talade man då bara om de nya kandidatländerna eller pratades det också om de gamla kandidatländerna, till exempel Turkiet? Det är ett land vars ansökan borde frysas, och allt stöd till Turkiet borde stoppas.

Anf. 11 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Det var tre bra frågor – tack, Ilona Szatmári Waldau!

Den första frågan handlade om de största skillnaderna när det gäller migrationen. Det är kända skillnader; det handlar om två medlemsstater som inte ansluter sig till pakten, vilket har diskuterats när migrationsministrarna träffats. Sedan finns det också i olika delar skillnader mellan övriga medlemsstater som ändå ser behovet. Jag skulle inte säga att det kom fram något nytt, utan det handlar om olika ståndpunkter som är kända.

När det gäller biståndet får jag hänvisa till bistandsministern för detaljer. Jag har inget annat att ange än det jag svarade Matilda Ernkrans: Beslutet just nu handlar om att pausa och se över biståndet men inte om att ändra det humanitära biståndet. Det styrs av de humanitära principerna, och så kommer det att fortsätta.

När det gäller utvidgningen och nya kandidater kommer den stora diskussionen på mötet i december, när kommissionen har lämnat sin rapport. Vid det här mötet diskuterade man utvidgningen merit-based, som jag sa, men samtidigt också EU:s egen förmåga att hantera nya medlemmar. Fokus låg såklart för många medlemsländer, bland annat Sverige, på Ukraina och Moldavien, men västra Balkan fanns absolut med i diskussionerna. Både nya och gamla kandidatländer nämndes alltså i diskussionen, men fokus låg den här gången på att EU pratar om vad vi behöver förändra för att vara redo för nya medlemmar, vilket jag tycker är viktigt.

Anf. 12 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Tack så mycket, statsrådet, för svaren!

Jag skulle vilja upprepa en av frågorna, nämligen den om biståndet. Min fråga var varför det humanitära biståndet inte utökas. Jag vet att många av de organisationer som får del av biståndet och sedan ska dela ut det nu har svårigheter att förmedla det. Gaza behöver mer humanitärt stöd. Även om vi fördömer Hamas och dess attack måste människorna i Gaza få en chans att överleva.

Jag vill också snabbt ställa en fråga om miljö och klimat. Visserligen nämns miljö och klimat i uttalandet, men med tanke på hur viktigt det är att vi får stopp på klimatförändringarna borde miljö och klimat ges ännu större vikt. Nu hamnar de frågorna efter militarisering och stärkt försvarsförmåga. Jag skulle vilja veta hur diskussionen om klimatet gick. Jag tror inte att jag hörde statsrådet säga något alls om det under återrapporten.

Anf. 13 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Jag vill åter hänvisa till Johan Forssell när det gäller detaljerna. Men vid mötet i går kväll hade ledarna en diskussion om bland annat biståndet, där många medlemsstater lyfte just behovet av, på engelska, provision of humanitarian aid, alltså humanitärt stöd, till Palestina och öppnande av korridorer och vägar, som Ilona Szatmári Waldau lyfter. Den diskussionen är viktig att föra även på EU-nivå; jag tror att det är ett viktigt steg.

Klimatet ingick inte i Granadaöverenskommelsen. Det fanns skrivningar om det, som vi talade om på det öppna samrådet gällande EU:s konkurrenskraft och tillväxt. Statsministern lyfte den gröna omställningen som en viktig del i den strategiska agendan.

Anf. 14 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Tack, statsrådet, för återrapporten!

Jag har egentligen inget att invända mot det som har kommit ut från mötet i Granada utan tycker tvärtom att det är en ganska rimlig och viktig inriktning för EU:s arbete. Men som statsrådet mycket riktigt påpekade har väldigt mycket hänt de senaste två veckorna, vilket också gav upphov till det extra mötet i går.

Jag måste säga att jag känner en djup oro över den oförmåga som världen ofta uppvisar att tänka på mer än en sak i taget. Självfallet håller jag med om att vi ska stå upp för Israel och se till att de humanitära korridorerna kommer till och så vidare. Men kriget i Ukraina har på intet sätt avstannat. När stödet till Israel och civilbefolkningen i Palestina nu ökar undrar jag och, vet jag, fler med mig: Kommer EU att orka hålla uppe ett aktivt stöd till Ukraina? Hur resonerar den svenska regeringen, och hur kommer den att agera när det gäller detta?

Anf. 15 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Tack, Anna Lasses, för frågan! Jag delar den oron. Särskilt i dessa dagar, som har varit väldigt tunga för oss alla, kan man absolut känna en oro.

När det gäller stödet till Ukraina var det en viktig del som det jobbades hårt med under det svenska ordförandeskapet för att bibehålla enigheten och få till ett tionde och ett elfte sanktionspaket och ett humanitärt och politiskt stöd. Här måste vi fortsätta hålla trycket uppe.

Det här mötet hölls för två veckor sedan – det har hänt mycket. Men detta var en viktig del, och kriget mot Ukraina påverkar, som jag sa, diskussionen om utvidgningen. Det är också därför den diskussionen har fått ett nytt momentum.

För svensk del jobbar vi intensivt med att fortsätta stödet både bilateralt och genom EU. Vårt största fokus i närtid är diskussionen om översynen av långtidsbudgeten, där vi vill säkra och upprätthålla långsiktigt stöd till Ukraina. Där jobbar vi hårt med många likasinnade för att detta ska få vara den största och väsentligaste delen i översynen.

Anf. 16 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Jag har också en lite annan fråga. Det handlar just om utvidgningen och de diskussioner som har varit när det gäller den. En av de frågor vi ställde inför mötet gällde just den tidsplan som finns och som talar om år 2030. Frågan var om detta verkligen är realistiskt. När jag lyssnar till återrapporten tolkar jag det ändå som att det kommer att få ta den tid det tar. Men hur gick diskussionerna kring tidsplanen när det gäller utvidgningen, med alla de aspekter som finns i den rådande situationen?

Anf. 17 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Jag var inte med i diskussionerna, men det finns ju olika uttalanden från olika ledare om olika årtal. Från Sveriges och många andra medlemsstaters sida vill man inte sätta upp någon exakt tidpunkt. Det handlar om en meritbaserad anslutningsprocess, och där kan man inte säga vilken tid den kommer att vara klar. Det kan såklart vara olika för olika länder också.

Diskussionen har inte handlat om något exakt datum. Jag tror att detta kommer att vara en av de viktigaste frågorna för nästa kommission. Vissa har redan kallat den för utvidgningskommissionen. Det händer mycket i världen, som sagt var, så det är svårt att säga. Men nästa stora avstamp är på decembremötet, när vi har kommissionens rapport. Då får vi se hur framtiden ser ut.

Anf. 18 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Min fråga rör det informella möte som hölls i går kväll.

Den 7 oktober utförde som vi alla vet terrororganisationen Hamas en brutal attack mot civila israeler. Nästan 1 300 personer har dödats, varav hundratals barn. Närmare 200 personer har tagits som gisslan, och Israels svar har varit både omedelbart och hårt. Under de tio dagar som har gått sedan attackerna har israeliska bomber dödat över 3 000 palestinier, varav över 1 000 barn.

Hamas attacker kommer att gå till historien som ett av de mest hårresande terrordåd som har begåtts. Att Israel har rätt att försvara sig råder det ingen som helst tvekan om. Inte heller råder det tvekan om att krigets lagar måste respekteras och civila skyddas även under dessa fruktansvärda omständigheter. Det är ett ansvar som åligger varje stridande part, både Hamas och Israel.

Ändå ser vi nu, tio dagar senare, hur civila – kvinnor, äldre och barn – dödas i tusental i en befolkning som sitter klämd mellan en av världens mest välutrustade arméer och ett diktatoriskt terrorstyre som använder sitt eget folk som mänskliga sköldar.

Min fråga till statsrådet är därför hur den svenska regeringen har agerat i Europeiska rådet för att inte bara fördöma våldet utan också stoppa det och skydda de civila palestinier och alla de barn som inte har någonstans att fly och som nu dör i hundratal varje dag.

Anf. 19 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att jag tror att det är viktigt att EU talar med en röst. Det gjorde man redan dagen efter, då man gjorde ett uttalande. Sedan träffades utrikesministrarna digitalt, och utrikesministrarna kommer att träffas den här veckan igen – nu kommer jag inte ihåg datumet. I går träffades alltså ledarna. Jag tror också att det kommer att vara en viktig del av nästa europeiska råd.

Precis som Märta Stenevi säger har Israel självklart rätt att försvara sig mot terrorism. Det är också självklart att det sker enligt internationell rätt. Detta påpekar vi i Sverige i våra kontakter. Det påpekar också EU. Här är det viktigt att Sverige jobbar tillsammans med EU för att följa situationen och agera tillsammans. Därför var det bra att man hade detta möte i går och att vi talade med EU-nämnden innan dess. Det gäller att också fokusera på att konflikten inte ska spridas och att vi agerar gemensamt.

Anf. 20 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Det är viktigt att EU talar med en röst, men Sverige har en röst i den församlingen och bör agera kraftfullt för att stoppa våldet. Våld mot civila kan aldrig rättfärdigas. Regeringens sympatityttringar är inte tillräckliga för att stoppa våldet.

Prot. 2023/24:18
18 oktober

*Återrapportering
från informellt
möte mellan EU:s
stats- och regerings-
chefer den 6 oktober*

Vi kräver att regeringen nu skyndsamt agerar i alla tillgängliga diplomatiska och inofficiella kanaler för att uppnå omedelbart eldupphör, att gisslan ska återföras till sina familjer, att en humanitär korridor ska öppnas så att humanitärt bistånd kan nå fram till de drabbade, att det svenska humanitära biståndet ska stärkas, att det svenska utvecklingsbiståndet genast ska återupprättas och att Sverige ska ta en ledande roll för att världssamfundet nu ska få till stånd fredsförhandlingar för en hållbar tvåstatslösning.

Våldet kan inte fortsätta på det här sättet, och våld mot civila kan aldrig rättfärdigas. Hur kommer regeringen att agera för att stoppa våldet?

Anf. 21 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Nej, våldet kan aldrig accepteras. Utrikesministern och statsministern har vid olika tillfällen – vid de möten jag nämnde och i olika uttalanden – och vid andra kontakter talat om vikten av att göra ansträngningar för att hitta en fredlig lösning. Dessa diskussioner pågår i många olika sammanhang som Sverige är väldigt engagerat i, men det är viktigt att vi gör detta tillsammans med andra – EU, FN och så vidare.

Anf. 22 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för återrapporterna!

Världen brinner. Precis som sades här är det en fruktansvärd attack på Israel. Det pågår så mycket som vi inte kan förhålla oss likgiltiga eller neutrala inför. Vi kan inte fördela ansvar och skuld lika, utan någon är anfallare och någon är försvarare. Det är Israel som har blivit anfallen.

På samma sätt är det Ukraina som har blivit anfallen av Ryssland. Det kriget, som har pågått i 19 månader, har hittills krävt kanske över en halv miljon döda, skadade och bortförda. Ryssland fraterniserar med Nordkorea, och just nu har Putin varit och skakat tass med Kinas kommunistiske generalsekreterare.

Terrorn har fattat grepp om vårt land genom morden i Bryssel.

Allt detta kräver handling och åtgärder, och det kräver också insikt om vad som är de bakomliggande faktorerna. Därför är det viktigt att EU fortsätter att prioritera arbetet mot terror, precis som detta är ett prioriterat uppdrag också inom Nato.

När det gäller det andra informella toppmötet i Granada är det viktigt att ha siktet klart på utvidgning. Sverige är ett av de länder som är för utvidgningen. Men jag ska peka på en faktor. I dag har EU-nämnden och finansutskottet haft ett gemensamt möte med Europeiska revisionsrätten och den svenska representanten Eva Lindström.

Det är förfärande att se att EU och kommissionen inte har kontroll på sin egen ekonomi. Där har felen ökat från det ena året till det andra. Det har ökat från 3,0 till 4,2 procent. När det gäller sammanhållningsfonderna är det ännu mer.

Det är oerhört viktigt att EU och kommissionen har kontroll på ekonomin om vi nu ska ha en utvidgning. Detta är något som också Sverige borde driva: Det måste vara ordning på böckerna. Vi är för utvidgning, och vi är för ordning i ekonomin.

Anf. 23 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Låt mig återigen säga att jag delar Hans Wallmarks uppfattning och att regeringen har varit väldigt tydlig i sitt fördömande av terrorgruppen Hamas attacker mot Israel. Regeringen är också aktiv när det gäller det fortsatta stödet till Ukraina.

Utvidgningsfrågorna talar jag gärna mycket om. Nu lyfte Hans Wallmark in just detta med att ha ordning och koll på pengarna. Det är självklart. Det är en fråga där Sverige länge har varit aktivt och drivande. Detta är något som EU kan, och jag tänker att man uppenbarligen har en potential att bli oerhört mycket bättre.

I detta skede vill jag också säga att när vi talar om utvidgning är det bland annat viktigt med tanke på den geopolitiska verklighet som vi ser. Men det är också viktigt med tanke på den demokratiska utvidgningen globalt. Det handlar också om möjligheten att när det gäller ekonomi och konkurrenskraft motarbeta organiserad brottslighet och göra förändringar i klimatomställningen och om migration.

Alla dessa delar är viktiga för utvidgningen. Sverige lyfter till exempel, som jag sa, konkurrenskraften i akt och mening att få en ökad tillväxt och produktivitet inom EU för att klara av utvidgningen ekonomiskt. Här är det såklart oerhört viktigt att EU har ordning och håller reda på sina pengar.

Anf. 24 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Vilken tur att moderaten Roswall och moderaten Wallmark inte chockerar kammaren med att tycka alldeles avvikande från varandra! Det är dessutom en styrka om fler skulle tycka ungefär som statsrådet.

Det kommer säkerligen att bli fler Europeiska råd där man kommer att diskutera både det fruktansvärda krig som Ryssland bedriver mot Ukraina och den attack som Israel har råkat ut för. Därför vill jag bara en gång understryka hur viktigt det är att inte relativisera. Man måste vara klar över var anfallaren finns och var försvararen finns.

När det gäller utvidgningen delar jag fullt ut uppfattningen om hur viktigt detta är. Det är av största intresse långsiktigt att Ukraina och Moldavien kommer med, naturligtvis grundat på en meritbaserad process. Då är det också viktigt med ekonomi. Jag ska bara ställa en kontrollfråga: Visst fortsätter Sverige att driva att det inte ska vara några fördragsförändringar? Annars är det nämligen det absolut bästa sättet att försvåra, förhindra och förstöra processen.

Anf. 25 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Det kan man nästan kalla en ledande fråga, men det stämmer. Detta är något som Sverige har varit överens om under lång tid och drivit. Vi ser nämligen behovet av utvidgning. Vi ser behovet av att förändra EU. Men vi ser inte behovet av att fastna i långdragna diskussioner om fördragsändringar. Det kommer bara att fördröja utvidgningsprocessen.

Anf. 26 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka EU-ministern för inledningen och de svar på frågor som vi hittills har fått.

Jag uppskattar verkligen att statsministern är i Bryssel i dag och visar sin och Sveriges avsky för den terrorhandling som skedde där, som drabbade svenska fotbollssupportrar bara för att de bar gulblåa tröjor. Men jag förstår också att det innebär att de frågor jag kommer att ställa kanske blir lite svårare för EU-ministern, som inte riktigt har varit med på mötena, att svara på.

Jag vill i alla fall börja med tre frågor angående det extrainsatta informella mötet med stats- och regeringscheferna, som hölls i går med anledning av Hamas fruktansvärda och förskräckliga attacker på civila israeler för drygt en vecka sedan.

Förutom det som redan har nämnts undrar jag om den palestinska myndighetens avsaknad av fördömande av angreppen diskuterades.

Jag undrar också om firandet på gator och torg i många EU-länder, inklusive Sverige, av de avskyvärda terrorhandlingarna nämndes på mötet.

Slutligen undrar jag om Irans koppling till Hamas och Hizbollah lyftes på mötet.

Om dessa frågor diskuterades undrar jag om man även diskuterade några åtgärder.

(JESSIKA ROSWALL (M): Får jag bara fråga om den sista frågan?)

Den gällde Irans koppling till Hamas och Hizbollah.

Anf. 27 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Jag ber om ursäkt för att jag inte lyssnade tillräckligt uppmärksam på de tre frågorna. Jag ber också om ursäkt för att jag inte kan svara exakt på hur det diskuterades.

Jag vet att bland annat den fruktansvärda terrorattacken i Bryssel i förrgår lyftes av flera andra medlemsstater, förutom av vår statsminister. Som jag sa lyfte man olika delar på detta möte. Man lyfte den humanitära situationen på Gaza. Man lyfte vikten av att engagera sig med partner för att, som vi har talat om tidigare, se till att man har vägar och förbindelser. Man pratade också om – och det är det som är min poäng – EU:s interna situation. Vad får detta för konsekvenser för den interna säkerheten i EU?

När det gäller det avskyvärda firandet på gator och torg vet jag tyvärr inte. Jag vet faktiskt inte heller om Iran togs upp, så att säga. Men man kunde lyssna på Charles Michels presskonferens efteråt, och jag uppfattade det som att det nu är viktigt att fokusera på att dämpa konflikten och att inte få spridningseffekter. Där hade EU-ledarna såklart en diskussion.

Anf. 28 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Fru talman! Vad gäller diskussionerna i Granada gläds jag över att Ukraina fortfarande är i fokus i framtidsdiskussionen och att det arbetas för en kommande utvidgning av unionen. Det är ett möjlighetsfönster just nu som måste tas till vara, och den meritbaserade processen är oerhört viktig för invånarna i kandidatländerna redan i dag.

Jag vill därför fråga EU-ministern om hon, efter att ha pratat med statsministern om dessa samtal, ser någon risk för att processen kan kidnappas av dem som önskar se fördragsändringar och att fokus därmed flyttas från det nödvändiga, nämligen att göra kandidatländerna redo för EU och EU redo för dem.

Anf. 29 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Tack, Magnus Berntsson, för en fråga som jag kan svara på! Nej, jag ser inte den risken. Detta har ju diskuterats bland EU-ministrar, och nu var det första mötet för ledarna att diskutera det.

Vi vet att det finns olika syn i olika medlemsstater på frågan om fördragsändringar eller inte. Och det finns diskussioner om parlamentets storlek, kommissionens storlek och så vidare. Men det finns också en, skulle jag påstå, gemensam uppfattning om att inte fastna i fördragsförändringsdiskussionen utan snarare fokusera på hur vi gör oss redo. Vi vet att det annars kommer att ta lång tid. Jag ser alltså inte den risken just nu i varje fall.

Anf. 30 MARTIN MELIN (L):

Fru talman! Tack, statsrådet, för rapporten! På mötet tog man upp att vi måste stärka EU:s konkurrens- och motståndskraft. Ett led i det är bland annat att minska beroendet gentemot till exempel Kina.

Detta finns det en ganska bred samsyn kring bland medlemsstaterna, men det förutsätter att vi har samma uppfattning om vad som är ett hot, vad som utgör ett hot och hur vi hanterar hotet.

Ungerns president var, som vi hörde här, bland annat tidigare i veckan i Kina och skakade hand med höga företrädare för både Kina och Ryssland. Slovakien går mot en alltmer ryssvänlig politik. Tyskland har fortfarande sin naiva inställning gentemot Kina.

Samtidigt måste vi värna om frihandeln, och jag tycker att det är positivt att regeringen kontinuerligt fortsätter att trycka på det.

Min fråga till statsrådet är: Hur är EU:s förutsättningar att fortsätta att stå upp för eller att börja stå upp för ett minskat beroende av Kina och andra länder som hotar våra intressen? Och hur långt anser statsrådet att EU är berett att gå för att nå detta?

Anf. 31 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Tack, Martin Melin, för frågan! Det är uppenbart att handelspolitik blir mer och mer av säkerhetspolitik och en säkerhetsagenda. Det är också därför som det är väldigt många parallella diskussioner kring Kina men också vår egen förmåga att klara klimatomställningen och framtida kriser. Det blev uppenbart bland annat under pandemin.

Just nu pågår det diskussioner bland annat om ekonomisk säkerhet. Hur långt är EU berett att gå? Det vet jag inte; det finns väldigt många olika synpunkter på detta. En fråga som var uppe på Granadamötet som också finns i deklarationen är öppen strategisk autonomi, och jag vill verkligen trycka på den öppna delen. Men det är en viktig diskussion att ha, givet hur omvärlden har utvecklat sig.

För svensk del lyfter vi upp behovet av att fortfarande ha en global handelspolitik och att se till att vi får fler handelsavtal. Men man får inte heller vara naiv – vi måste även klara av att vara resilienta och ha den kompetensen själva. Det är en balans. Hur högt ska staketet vara för att vi ska klara oss, så att säga?

Jag vet som sagt inte hur långt EU är berett att gå, men från svensk sida är vi väldigt starka när det gäller att också ha en öppen, global handel.

*Återrapportering
från informellt
möte mellan EU:s
stats- och regerings-
chefer den 6 oktober*

Anf. 32 MARTIN MELIN (L):
Fru talman! Jag fick svar på min fråga tidigare, så jag nöjer mig så.

Anf. 33 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):
Fru talman! Tack så mycket!

Återrapporteringen var härmed avslutad.

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 27 september justerades.

§ 3 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i skatteutskottet skulle utökas från 26 till 27.

Kammaren medgav denna utökning.

§ 4 Val av extra suppleant

Val av extra suppleant i skatteutskottet företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i skatteutskottet
Ann-Christine Frohm Utterstedt (SD)

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2023/24:7 för tisdagen den 17 oktober i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från socialutskottet.

§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2023/24:82

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:82 Trav och ekonomisk verksamhet
av Ida Ekeröth Clausson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 7 november 2023.

§ 7 Anmälan om faktrapromemorior

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktrapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2023/24:FPM9 Direktiv om internprissättning COM(2023) 529 till skatteutskottet

2023/24:FPM10 Direktiv om ett gemensamt ramverk för företagsbeskattning i Europa COM(2023) 532 till skatteutskottet

§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2023/24:27 till skatteutskottet

2023/24:28 till miljö- och jordbruksutskottet

Skrivelser

2023/24:22 till kulturutskottet

2023/24:26 till försvarsutskottet

Framställning

2023/24:RS2 till konstitutionsutskottet

Motioner

2023/24:2714 till finansutskottet

2023/24:1518 till finansutskottet

2023/24:2749 till finansutskottet

2023/24:2745–2747 till socialförsäkringsutskottet

2023/24:2748 till trafikutskottet

EU-dokument

COM(2023) 414 och COM(2023) 415 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 8 december*.

COM(2023) 451 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 5 december*.

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 17 oktober

2023/24:125 Det svenska pantsystemets framtid

av *Johan Löfstrand* (S)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2023/24:126 Systembolagets sortiment och gårdsförsäljning

av *Tobias Andersson* (SD)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:127 Hjälp till Armenien att säkra sin territoriella integritet

av *Erik Hellsborn* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 10.52.

Sammanträdet leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Återrapportering från informellt möte mellan EU:s

stats- och regeringschefer den 6 oktober..... 1

Anf. 1	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	1
Anf. 2	MATILDA ERNKRANS (S)	3
Anf. 3	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	4
Anf. 4	MATILDA ERNKRANS (S)	4
Anf. 5	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	4
Anf. 6	LUDVIG ASPLING (SD)	5
Anf. 7	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	5
Anf. 8	LUDVIG ASPLING (SD)	6
Anf. 9	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	6
Anf. 10	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	6
Anf. 11	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	7
Anf. 12	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	7
Anf. 13	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	7
Anf. 14	ANNA LASSES (C)	8
Anf. 15	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	8
Anf. 16	ANNA LASSES (C)	8
Anf. 17	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	8
Anf. 18	MÄRTA STENEVI (MP)	9
Anf. 19	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	9
Anf. 20	MÄRTA STENEVI (MP)	9
Anf. 21	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	10
Anf. 22	HANS WALLMARK (M)	10
Anf. 23	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	11
Anf. 24	HANS WALLMARK (M)	11
Anf. 25	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	11
Anf. 26	MAGNUS BERNTSSON (KD)	11
Anf. 27	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	12
Anf. 28	MAGNUS BERNTSSON (KD)	12
Anf. 29	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	13
Anf. 30	MARTIN MELIN (L)	13
Anf. 31	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	13
Anf. 32	MARTIN MELIN (L)	14
Anf. 33	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	14

§ 2 Justering av protokoll..... 14

§ 3 Utökning av antalet suppleanter..... 14

§ 4 Val av extra suppleant..... 14

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövning..... 14

§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation 14

§ 7 Anmälan om faktrapmemorior 15

§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott 15

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar..... 16

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 10.52..... 16